

16.4.2021

Työ- ja elinkeinoministeriö
Lausuntopalvelu

VN/8737/2019

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaehdotus ja ympäristöselostus

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaehdotus vuosille 2021–27 sisältää Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta tuettavat toimet. Ohjelmaehdotuksen kuvataan jäsenmaan kehittämistoiminnalle asettamat lähtökohdat, tavoitteet ja toimet sekä rahoitus.

Tutkimus, kehittämis- ja innovaatiotoiminta

TKI-toiminnassa on otettu huomioon koko ekosysteemi, johon kuuluvat myös ammatillisen oppilaitokset. Alueellisen ammatillisten oppilaitosten ja korkeakouluysteistyön tulee olla jatkossa nykyistä systemaattisempaa ja laajempaa. Julkisesti rahoitettujen TKI-hankkeiden rahoituksessa tulisi useammin edellyttää alueellista ammatillisen ja korkea-asteen yhteistyötä.

AMKE muistuttaa, että rakennerahastojen yhteistyö muiden TKI-toimijoiden (mm. Business Finland, Suomen Akatemia) ja -ohjelmien (Kestävän kasvun ohjelma) kanssa on edellytys luoda toimiva TKI-ekosysteemi. Tämä on olennaista hallitusohjelman neljän prosentin tavoitteen bruttokansantuotteesta saavuttamiseksi.

AMKE vaatii, että ammatillisen koulutuksen järjestäjät saavat saman arvonlisäverokompensaation hankerahoituksen kuin on ammattikorkeakouluilla.

Työllisyys ja osaaminen

Työllisyyden kohtaanto, osaamisen nostaminen ja päivittäminen ovat keskiössä, kun vastataan työelämän muuttuviin osaamistarpeisiin. Tämä edistää talouden elpymistä koronavuodesta. Suomen talouden elpymistä vaikeuttaa ikääntyvä väestö. Kestävä kehitys (sis. vihreän siirtymän) ja digitalisaatio ovat erittäin tärkeitä läpileikkaavia teemoja. Ammatillisen koulutuksen joustava ja vaikuttava keino mahdollistaa näitä tavoitteita, koska siihen osallistuu vuosittain n. 200 000 yli 20-vuotiaasta suomalaista johtajasta uranvaihtajaan ja yrittäjästä työnhakijaan.

Ensimmäiseksi työttömäksi tai työttömyysuhanalaiset työntekijät tarvitset usein päivitystä osaamiseensa tai mahdollisuuden kouluttautua täysin uudelle alalle. Myös yrittäjyys on uravaihtoehto, jota ammatillinen koulutus voi tukea tehokkaasti esimerkiksi yrittäjän oppisopimuksella ja yrittäjätutkintojen avulla. Kehittämistoiminta tulee kytkeä osaksi valmistelussa olevaa yrittäjyysstrategiaa.

Toiseksi työmarkkinoilla on edelleen merkittävä osa työvoimaa, jolta puuttuu peruskoulun jälkeinen tutkinto. Pitkään työnhakijana olleet tarvitset usein moniammatillista tukea, jonka yhtenä tärkeänä osana on osaamisen hankkiminen.

Kolmanneksi Suomessa on toimialoja, jotka kärsivät työvoimapulasta. Työvoimatarpeeseen vastaamiseksi tarvitaan koulutus- ja työperäistä maahanmuuttoa, koska Suomen työikäinen väestö ei riitä vastaamaan työvoiman tarpeeseen, eikä ylläpitämään hyvinvointipalveluja, joiden tarve kasvaa väestön ikääntymisen myötä. Koulutus- ja työperäisessä maahanmuutossa ammatillisella koulutuksella on keskeinen asema kotouttamisessa, osaamisen varmistamisessa ja kehittämisessä.

Neljänneksi vieraskielisten työllistämiseksi tarvitaan englanninkielistä tutkintokoulutusta. Opetusta voi antaa vapaasti vierailta kielillä, mutta osaamisen osoittaminen näytöissä on suurelta osin mahdollista vain kotimaisilla kielillä. OKM teki lukuisia kielteisiä päätöksiä koulutuksen järjestäjien hakemuksiin syksyllä 2020. Tähän linjaan tarvitaan muutos vieraskielisten työllistämisen parantamiseksi toimialoille, joissa kansainvälisesti toimivien yritysten työkieli on englanti.

Viidenneksi tavoite luoda kattavat elinikäisen ohjauksen palvelut ja parantaa koulutusten saavutettavuutta Suomessa on kannatettava. Palvelut tulee toteuttaa yhteistyössä Elinikäisen ohjauksen foorumin (ELO-foorumi) kanssa. ELO-foorumi julkaisi viime vuonna strategian vuosille 2020–23. Tämä antaa hyvän pohjan rakentaa ja toimeenpanna ohjauspalveluita.

Työllistämispalvelut

Palkkatukea käytetään tehokkaimmillaan yksityisellä sektorilla yhdistettynä oppisopimukseen. TE-toimistojen tulisi ottaa mallia Uudenmaan TE-toimiston linjauksesta, jossa palkkatuki myönnetään koko oppisopimuksen ajaksi.

Kuntakoikeilut mahdollistavat entistä paremmin moniammatillisen tuen työllisyyspalveluissa. Tämä helpottaa erityisesti pitkäaikaistyöttömien ja muiden heikommassa työmarkkina-asemassa olevien tilannetta. Rakennerahastojen kehittämistoiminnassa olisi mahdollista tuoda yhteen julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijat kehittämään uusia keinoja työllisyyden hoitoon.

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen keskeiseksi tulee asettaa ennakoinnista saadun tiedon hyödyntäminen esimerkiksi työllisyyttä edistävinä toimenpide-ehdotuksina. Palvelukeskus voi toimia myös rakennerahastojen kehittämistoiminnan kokemusten kokoajana sekä levittäjänä.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Saku Lehtinen
asiantuntija

Lisätiedot: Asiantuntija Saku Lehtinen, 040 041 2057, saku.lehtinen@amke.fi